

Offentliggjort d. 29. oktober 2011

Erstatninger og skat[©]

*Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen*

www.v.dk

Med en erstatning godtgøres den skadelidte person for et tab. En erstatning vil som udgangspunkt være en økonomisk erstatning uanset tabets karakter. I nogle tilfælde beskattes erstatningen med den højeste trækprocent, d.v.s. med topskat. Andre gange er erstatningen skattefri.

Nedenfor omtales nogle hovedregler for beskatning af erstatninger.

I skatteretten er det et grundlæggende princip, at en erstatning behandles på samme måde som det aktiv eller den indtægt, som *erstatningen træder i stedet for*. Den erstatningsudløsende begivenhed, f.eks. en brand eller et tyveri, anses i den forbindelse skattemæssigt som en afståelse (et salg) af aktivet.

Brænder parcelhuset, er erstatningen fra brandforsikringen skattefri, hvis parcelhuset vel at mærke ville kunne have været solgt skattefrit efter parcelhusreglen. Det samme gælder for erstatningen ved tyveri af privat indbo.

Erstatninger beskattes altså som udgangspunkt efter nogle helt enkle principper.

Men i praksis er skattereglerne mere komplicerede. Først og fremmest fordi de grundlæggende principper gennem mange år er blevet suppleret med adskillige undtagelsesbestemmelser og andre modifikationer til udgangspunktet.

Offentliggjort d. 29. oktober 2011

Fast ejendom

Kan en fast ejendom sælges skattefrit, vil en erstatning for ejendommen eksempelvis i tilfælde af brand, som allerede nævnt, være skattefri.

Er fortjeneste ved salg af en ejendom derimod skattepligtig, skal en erstatning for ejendommen som udgangspunkt ligeledes beskattes. Herfra gælder dog flere undtagelser.

Genopførelse

Selv om der er tale om en bygning, der ikke kan sælges skattefrit, vil ejeren kunne undgå en umiddelbar beskatning af forsikringssummen, hvis ejeren genopfører bygningen. I så fald sker der ingen beskatning af den del af erstatningssummen, der anvendes til genopførelse. Det er dog en betingelse for at undgå beskatning, at den genopførte bygning findes på den samme ejendom som den skaderamte bygning. Ligeledes er det en betingelse, at genopførelsen sker enten i det indkomstår, hvori skaden indtræffer eller i det nærmest følgende indkomstår, dog således, at fristen for genopførelse tidligst udløber med det indkomstår, som følger nærmest efter det år, hvori erstatningssummen er fastsat endeligt. Også til disse regler er der knyttet flere undtagelser.

For afskrivningsberettigede bygninger skal der endvidere foretages en opgørelse efter afskrivningsloven.

Ekspropriationserstatninger

Reglerne for beskatning af ekspropriationserstatninger udgør en anden undtagelse til udgangspunktet om skattepligt af erstatningssummer for andre ejendomme end parcelhuse.

Her følger det således af en udtrykkelig bestemmelse i skattelovene, at fortjeneste, der er indvundet ved modtagelse af en erstatningssum i anledning af ekspropriation, er skattefri. Samme regel gælder ved salg af en ejendom til en køber, der efter formålet med erhvervsen opfylder betingelserne for at ekspropriere ejendommen. Til disse bestemmelser gælder der dog flere undtagelser.

Offentliggjort d. 29. oktober 2011

Løsøre

Tab af løsøre er også et område, hvor der jævnligt udbetales erstatning.

Erstatning for tab af privat indbo og andet privat løsøre vil, som allerede nævnt, som udgangspunkt være skattefri.

Er der tale om løsøre, der anvendes erhvervsmæssigt, det vil i første række sige afskrivningsberettigede driftsmidler, beskattes erstatningssummen som udgangspunkt på samme måde, som hvis driftsmidlet var blevet solgt for et beløb svarende til erstatningssummen. Der gælder dog særlige regler, hvis driftsmidlet repareres.

Personskadeerstatninger

Et tredje og meget stort område for erstatningsudbetalinger er personskadeerstatninger. Personskade vil som oftest udløse erstatningssummer af vidt forskellig karakter.

Tab af erhvervsevne

En af de store poster på personskadeerstatningsområdet er erstatning for tab af erhvervsevne. Skattemyndighederne sonderer her mellem, om erstatningen udbetales løbende eller som et engangsbeløb. Erstatninger, der udbetales som en løbende ydelse, skal efter skattemyndighedernes praksis altid beskattes. Udbetales erstatningen derimod som et engangsbeløb, er erstatningen efter skattemyndighedernes praksis skattefri. Denne forskel tilsiger, at de skattemæssige forhold bør indgå med stor vægt ved en forhandling om en erstatnings størrelse og form. Det ligger i sagens natur, at det vil være mere skattemæssig fordelagtig med udbetaling af et skattefrit éngangsbeløb end udbetaling af en skattepligtig løbende ydelse.

Tabt arbejdsfortjeneste

Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste er skattepligtig, da erstatningen netop erstatter en indkomst. Det samme gælder en erstatning for tab af forsørger.

Offentliggjort d. 29. oktober 2011

Svie og smerte

Godtgørelse for svie og smerte, varigt mén og tort udbetales almindeligvis som et engangsbeløb og er skattefri.

Helbredelsesudgifter

Erstatning for helbredelsesudgifter og andet tab er indkomstskattefri, medmindre erstatningen dækker fradragsberettigede udgifter.

Renter af personskadeerstatninger

Særligt for personskadeerstatninger, men også for andre erstatningsudbetalinger, ses det, at erstatningen først kommer til udbetaling ét eller flere år efter skadens indtræden.

Renter af sådanne erstatningsudbetalinger beskattes fuldt ud på linie med andre renteindtægter. Men er der gået flere år, før erstatningen kommer til udbetaling, kan der blive tale om en ekstraordinær høj indkomst det pågældende år og dermed en beskatning af renterne med op til højeste marginale skattesats.

For at tage højde for denne situation for så vidt angår særligt kapitalerstatninger for personskade, er der fastsat en særlig bestemmelse i skattelovene, hvorefter skatteyderen kan vælge at fordele renteindtægten af en erstatning over den periode, som renteindtægten vedrører med henblik på at opnå en mere jævn beskatning af renterne. Bestemmelsen om en sådan tilbagefordeling vedrører kun renter fra en sen udbetaling af kapitalbeløb til dækning af invaliditet, da man i praksis kun havde mødt problemer i disse tilfælde. Det er derimod uden betydning, om der er tale om erstatningsbeløb, der udbetales fra en forsikring eller fra andre kilder. Det var ved vedtagelsen af særreglerne forudsat, at skattemyndighederne altid, når der fordeles mere end tre år tilbage i tiden, skal gives tilladelse til at genoptage ansættelserne for de pågældende år.

En sådan fordeling af renten vil imidlertid medføre medføre en – formentlig utilsigtet forøget beskatning - idet skatteyderen stilles således, at han har betalt for lidt i skat i de år, som renterne vedrører. Der vil derfor ske en efterbeskatning af skatteyderen med tillæg af strafrente til skattevæsenet, hvilket i sig selv kan blive en temmelig dyr affære.

Offentliggjort d. 29. oktober 2011

Helt samme problemstilling kan foreligge i forhold til beskatning af erstatningsydelser, der udbetales som løbende ydelser, eksempelvis tabt arbejdsfortjeneste.

Der er her klart tale om et hul i lovgivningen, således som det også blev påpeget i Jyllandsposten den 6. august 2011.

Sammenfattende kan der være meget stor forskel i beskatningen. Dette gælder endog erstatning for samme skade, hvor det kan have betydning, hvorledes udbetalingen sker, dvs. om der er tale om et éngangsbeløb eller løbende udbetalinger, selvom erstatningen i den sidste ende er den samme i de to tilfælde.

— o —